

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Рускі відносини в Галичині а віденське правительство.

(+) Не від нинішнього дня, ані не від вчєра, а навіть не від останнього селяньского безробітя в нашім краю звертають на себе бачність політиків і державних мужів рускі відносини в Галичині. Сі відносини, звані в цілім своїм обсягу звичайно рускою справою, не сходять з дньового порядку від часу злуки нашого краю з Австрією і не зійдуть з дньового порядку доси, доки міродайні круги не завдадуть собі стільки труду, щоби передовсім сі відносини належно і основно розглянути і пізнати, а відтак їх відповідно потребам руского народу уладити.

Ми сказали — міродайні круги, а розуміємо через те віденське центральне правительство, яке іменем монарха кермує Австрією, а між тим також частиною Австрії — Галичиною. Отже задачею і обовязком передовсім сего правительства належно і основно розглянути і пізнати руску справу і її відповідно уладити. На жаль кождочасні австрійські правительства від самої злуки Галичини з Австрією за мало бачности звертали на руску справу, лише прихватком занимали ся нею, тимто не могли її належно і основно пізнати і зрозуміти, а тим менше відповідно полагодити. Не доставало иноді знаня і розуміня сеї справи, не було иноді не тільки доброї волі, але навпаки державним інтересам занедбувано або псовано сю справу. Бувало так, що австрійське правительство не мало ясного погляду і розуміня про руску мову і народність, а тим менше про політичні, національні і культурні інтереси і потреби Русинів, не знало ваги і значіня руского народу в краю і для держави. І нічого в тім дивного, коли розважимо, що в центральнім правительстві засідали звичайно Німці, деколи Чехи, а також Поляки, лише Русини не мали приступу до тих кругів, отже й не було кому в міродайних кругах інформувати про відносини, справи і потреби руского народу. Не можна сему дивувати ся вчасти і задля того, позаяк Австрія обняла Галичину і Русинів в тақім занедбаню і упослідженю від покійниці Польщі, що треба було передовсім заспокоїти найперші потреби, щоби руску народність розбудити з вікового сну і культурно двигнути.

Не місце тут в тісних рамках нашого дневника розводити ся над сими змаганями австрійських правительств, вказувати всі їх похибки, як і перепони, які стрічали Русини в своїх культурно-національних відродинах.

Були хвилі, коли австрійські керманічі добачали вагу і державне значінє руского народу для Австрії, коли заходили ся признати рускому народови належні єму права і становище в краю і державі, одначе се були на жаль короткі lucida intervalla, з яких правительство впадало знов в темряву і похибки. Кертична робота і наклепуване противників руского народа, до чо-

го їм послужили не раз квилеві і нерозважні помилки руских проводирів або жадібних слави і розголосу одиниць, наводило не раз чорну годину на руский нарід, єго пятнувано не раз знаменем протидержавним.

При всіх тих і подібних невзгодинах і невідрадных відносинах руский нарід двигав ся з свого занепаду, розвивав ся культурно, а коли би подати ретроспективний погляд на сей розвиток від злуки Галичини з Австрією, то навіть зневірливі і маловірні мусять набрати духа і віри в невмиручість руского народу, мусять бачити значний поступ і поважні придбаня на полі культурного розвитку, мусять признати єго житненість, єго вагу і значінє поруч і посеред иньших народів Австрії.

Се все не може бути тайною і для віденського правительства, хоч оно так мало бачности звертає на руский нарід, се все мусить єму кидати ся в очі, хоч оно звичайно так мало розуміня проявляє для рускої справи. Вжеж не один політик, хоч чужосторонній, не один публіцист поважний добачав велике значінє руского народу, велику вагу єго посланництва, важність єго політичного становища. Автор сих стрічок мав нагоду ще у 80-их роках розмовляти про руску справу з покійним уже д-ром Йорданом, Луижчанином з роду, видавцем цінних на свій час Slavische Jahrbücher, що виходили в 40-их роках у Липску, опісляж видавцем віденського тижневника «Die Reform» по уступленю д-ра Шузелки. Сей сьвітлий муж і бистрозорий політик зовсім рішучо признавав українсько-рускому народови важне посланництво і важну ролю в східно-європейскім питаню.

Отже й не дивно, що й др. Кербер, котрий попри иньші державні справи слідить національно-політичні питання в Австрії, мусів звернути своє око крім німецько-чеського і иньших питань, на руску справу. Зовсім імовірно з єго кругів вишла відома вість про уладженє руских відносин в Галичині до Pester Lloyd-a, яка наробила стільки гомону і в польскім і у віденськім дневникарстві. Др. Кербер, бажаючи довести до ладу і мира в монархії, не може обминути і руского питання, хоч як се може не до вподоби польским політикам і дневникам. А про се иньшим разом.

Страйкові справи.

Зі страйкових справ зробив собі якийсь агент побічний заробок в Dziennik-u polski-м, бо покликуючи ся на свої заводові подорожи в ріжних повітах, заміщує в згаданім дневнику від часу до часу ріжні вісти про те, як трава росте. Так і тепер доносить він, дуже таємничі річи з повітів: бучацького, чортківського і гусятинського. «На підставі інформацій, не підлягаючих жадному сумнівови — каже — можу заявити вас, що по доконанім страйку потайна руска агітація не лише не перестала, але з кождим днем прибирав більші розміри, заловідаючи нові неспокіє серед зюду. Зібраня і дові-

рочні наради агітаторів і хлопів тривають невпинно. Серед люду крутять ся веюди якісь незнані люди і відбувають конференції. Жива комунікація помежи хлопами одного села і другого вказує, що єствує, або принайменше творить ся селяньска організація, правлена систематично, якої осередок окружає таємниця. Про єї характер не можна довідати ся нічо рішучого. Говорять досить голосно, що в перній мірі розходить ся о викликанє нового страйку в часі копання бароболь і цукрових бураків. Однак кореспондент не поперестає на тих «нових шпегованях гайдамакуф», але вкладає в уста селянам такі грозьби, як підпал і морд, що «сєго року возьмуть ся до панів, а потім до ксьондзів і жидів, а на рєштї до мазурів».

З другої сторони Czasa кує нові проекти на спольщенє Руси. Не ріжнять ся они богато від попередних, але знаменні тим, що отверто і ясно вказують на те, що Поляки вибрали школу і коштує як єрєцтва польонізації. «Маємо перед собою два рускі сторонництва — каже Czasa — одно стремить до відданя Галичини під панованє Росії, друге до самостійної Руси, на який би і слід польської культури не остав. Бриджку ся висказами «гайдамака», «зарезай» і т.п.; не проповідаю ріані, але се знаю, що маємо против себе неприятели, з яким мир є неможливий, а всякі зділані єму концесії виглядають на доставу оружя до ворожого табору. Нема иньшої ради против агітації, як — робота.

«Коли завдяки усильній праці «народовой», польскі хлопи на Руси(?) почують ся Поляками, годї доперва, забезпечивши нашу культуру(?) тими тисячними заступами, будемо могли говорити з Русинами про згоду. Нині кожде навіть завишенє оружя є злудою, бо щож з того, що провідники якийсь час сидять тихо, коли тимчасом агітація по селах дальше нуртує і поглиблює ненависть. Народова організація наших сил на сєгодї через фюндованє каплиць заводженє шкіл і висуванє всьлякого рода заборол, при сумлінних студиях над долею і усопобленєм(!) руского люду — отсе на разї для нас альфа і омега рускої квестії».

Згода будеє, незгода руйнує.

(Сумний прояв незгоди між Русинами в Парані).

З правдивою прикрасною прочитали ми ось сьвіже число курітбської «Gazet i Poisk-oj» w Brazylji (Nr. 32. з 9. серпня с. р.).— Знаходимо там письмо якогось пана Дмитра Іванкова, руского поселєнця з Курітби, яке мимоволї може причиняє ся до роздору між курітбекими Русинами. П. Іванків, єли він є дійсно добрим руским патріотом, може не здає собі справи, яку ляху прислугу рускій справі робить він таким своїм писанєм.

Наші оо. Василянни в Парані, щирі Русини, зорганізували бідних паранських Русинів як могли і уратували їх від загибєли, а ту нараз зачинає ся там зовсім непотрібно творити якась нова «партия», зачинає ся так шкідливий і небезпечний роздор межи Русинами.

Сей сумний зразок партийности і якогось непотрібного ніби «радикалізму» у частини курітбських Русинів з нерозсудними і навіть негідними декуди інвективами на так заслужєних для народної справи прудентопільських оо. Василянни, подаємо отсе з несмаком дословно і сподіємо ся, що такі письма — як отсе п. Іван-

кова не будуть більше появляти ся на радість і ликованє наших ворогів.

Тож звертаємо ся зі щирою просьбою до п. Іванкова і его товаришів, щоба понехали вогороваля проти наших оо. Василян. Нехай они собі «клерикали», але они щиро працюють на церковній і народній рускій ниві і як-раз тою своєю церковною організацією віддали неоцінену прислугу справі удержаня рускости у наших поселенців. Нові робітники на просьвітній ниві на кольоніях нехай припоровлять ся до давних наших оо. місіонарів-патріотів і спільно з ними разом працюють. Сли би навіть в дечім мав о. Кизима якесь може дивне, неузасаджене упередженє, то радше стеріти, а щирою працею переконати его о тім, що се упередженє неслухне. За всяку-ж ціну треба старати ся о згоді і спільне діланє.

Той нещасний зразок незгоди рускої на стовпцях «Gazet-i Polsk-oi» має — в суперечности із своїм — не дай Боже — результатом, як-раз заголовок: «Згода будує, незгода руйнує». Поміщаючи ту допись, подає редакция «Gaz. Polsk-oi» ось таку цікаву замітку від себе: «Не будемо ту повторяти, яке ми займили становище зглядом найблизших побратимців наших — Русинів; бо зазначили ми се виразно і більше разів. (Давніше держалась тая газета що-до Русинів в Парані неваче засади «todtschweigen», а відтак накидаючись на оо. Василян за їх мниму «ворожість» до Поляків, заявляла рівночасно в засаді прихильність для братного руского народу, щось на спосіб галицьких польських часописній. *Ред.*) Тепер, коли по раз перший зголосило ся до нас кількох Русинів з запитанєм, чи згодимо ся уділити місця в газеті для справ руских, відповіли ми, що відмову уважали-б ми за гріх, бо Русини не мають свого органу (навіть не мають ще ані одної черенки до руского друку!.. *Ом. В-й.*) а справ до обговореня назбиралось певно спору. Йде нам лише о се, щоби автор стояв на ґрунті правди і підписав ся, бо ми, не знаючи тих справ, не можемо за цілість ані за подрібности приймати на себе ніякої відповідальности супроти кого небудь. — Понеже прибувши згодили ся на наші услівя, прото ми прийняли статю і подаємо єї повисше. — Сли сторона противна мала би щось в справі порушеній до сказаня, видрукуємо радо поважну єї відповідь чи вясненє, про що ми вразно автора упередили. Хочемо бо служити справі вясненя звичайних в житю непорозумінь, а не напастям одиниць на одиниці. *Ред. Gaz. Polsk.*»

Сама та славетна статя звучить:

«Поважана Редакция! Чув я враз про брак єдности в польській кольонії, чого і я, хотяй Русини, не похваляю, бо знаю, що лише єдностію будемо в силі добути собі поважанє у иньших народностей мешкаючих в Парані; отож осміляю ся ствердити, що і у нас не було і не буде згоди так довго, доки нами рядити будуть такі люди, як отці Василяни. (Оо. Василяни є там в Парані деяким «приятелям» руского народу солию в оці!.. *Ом. В-й.*) Їм не розходить ся о просьвіту народу, лише о велике число капличок і о наповненє киненя своїх потом народу. (Ся негідна інвектива є мабуть відгомном «прихильних» для Русинів бажань деяких людців, яким заваджають ті рускі церкви і каплиці та той двигачий ся монастир-скит серед відвічних лісів бразилійських, твердина рускої віри, около котрої згромадило ся більше як 10.000 руского народа, хлоп коло хлона — в оселі Прудентополіс. *Ом. В-й.*) Нагромадило ся у мене досить материялу, щобим міг доказати повисше твердженє, наразі однако наведу послідні події, які мали місце на курітибській рускій кольонії.

Від кількох днів т. є. від приїзду о. Кизими варить ся і кипить між нами. Минувшої неділі мали ми збори і від того дня почавши мусимо розрізняти поміж собою два табори, один під проводом о. Кизими, назвім его табором клерикальним, і другий виростаючий доперва табор радикальний (его там так треба Русинам, як пятого колеса у воза... *Ом. В-й.*) так бо нас називають церковні лаполизы. (Щось наша церков там декому дуже заваджає... *О. В-й.*) О собі не говорю, бо мене і кількох иньших уважають Василяни за радикалів вже з того згляду, що

читаємо «Свободу» американську, на якій однак підставі важили ся назвати ново прибувшого лікаря Стефана Петрицкого атеїстом, радикалом і т. п., коли він ніколи не представив ся таким ані публично ані приватно, а тим менше в Курітибі не мая ще навіть нагоди показати своєї краски. Чи Василяни натхнені св. Духом, чи може уважають радикалом кожного, хто хоче працювати на підставі просьвіти людової? Розумію підставове значінє удержаня релігії, однак сама релігія не може вдоволити всім вимогам 20. столітя. Нам треба ширити просьвіту в кождім закутку, а їй противлять ся Василяни всею силою, о чім найліпше свідчать події послідних днів. Передовсім пізналисьмо ся докладно на отцю Кизими. (О скілько знаємо з цілої дотеперішної діяльности о. Кизими, є се невимий і щирій робітник на рускій церковній і народній ниві. *О. В-й.*) Его абсолютної гегемонії, диктаторської, не можуть зносити світліїші Русини, отже тепер скористали ми з прибутя д-ра Петрицкого і показалисьмо сміліїше свою голову. (Сподіємось, що п. Петрицкий, яко щирій Русин зрозуміє вагу згоди і безпечність всякого найменшого роздору і яко розсудний чоловік удержать такт і спільне діланє з оо. Василянами на поли просьвітнім. *О. В-й.*) Обурило се о. К. і сейчас при самім вступі оголосив доктора радикалом і т. п. З перебігу справи, яку недавно розбирало на зборах, не находимо найменшої підстави до повисшого підозріня.

Минувшої неділі во Службі Божій виступили наші парохіяни перед о. К., щоби зволів зайняти ся відновленєм рускої Читальні. Він викручував ся сим і тим, вкінці згодив ся на продовженє дебати по вечірні. Рівнодушність екс-ігумена запримітив др. П., тож постановив сам повести справу, щоби добрий намір не скінчив ся на нічім. О. К. мишкував через цілий час засіданя, вкінці отверто оголосив, що він не узнає потреби яких-небудь товариств поза Брацтвом церковним, що всякі иньші є шкідливі, бо там головно ширить ся деморалізация, що церков відповідає всім потребам парохіян, і що лише він мая право рішати о потребах своїх парохіян, а всякі против его волі уважає авархією і т. п. Помимо сего, вписало ся сейчас 27 членів, вибрано виділ і розширено атрибуції товариства «Просьвіта» в Курітибі, Парана, Бразилія».

Про отворенє школи не було на разі мови, однак ми хотіли зміною назви зазначити, що нашим обовязком є памятати о своїй власній школі, щоби в ній образували ся так місцеві як і замісцеві діти. В тій цілі наложили ми на себе відповідно до цілі дуже невзначний податок, бо лише один мільрейс (т. є. около 1 корони. — *Ред.*) місячно. З часом назбирала би ся сумка, сли розважимо, що добровільно жертвовано нам два мешканя під школу безплатно. — Помимо красного перебігу розправ, цинічно кпив собі о. К. зі всіх наших ухвал, а вкінці замкнув збори словами «ceterum censeo...» як вже висше я згадав.

Не досить на тім. О. К. понижує ся до тої степені, що скликує до себе поодиноких членів, відмовляє їх від ново заложеного товариства просьбою і грозьбою, а вкінці відважив ся навіть під'юдити трох людий, щоби зробили галабурду на засіданю виділу, яке відбувало ся в кілька днів пізніїше в приватнім льокалі в цілі уконституованя ся.

Удержувати нарід в темноті, побільшати майно монастирське і наповняти свої власні сакви, є очевидною девізою отців Василян. Дальше ані кроку! Нис Rhodus, hic salta!

Дмитро Іванків».

Сам той кінець отсеї писанини, се вже проста напасть на оо. Василян. Розвій руского монастиря василянського в Прудентополіс стоїть там неодному нашому «приятелеви» на заваді, рівно як і всі ті наші оо. Василяни. При тім чудує нас також трохи, де там добродій Іванків вивчив ся такої латини, що так нею смарує...

Подавши се, звертаємось ще раз з просьбою до всіх інтелігентніїших Русинів в Парані, так духовних як світських і просьвічених поселенців, щоби геть в зароді нищили всяку познаку незгоди, а працювали всі без виїмки в згоді над просьвітою і організацією тамошних Русинів.

Сподіємось також, що наші, так заслужені вже для народної справи оо. Василяни, не сходять з дотеперішного свого поля праці, допустять до своєї організації, під своїм вирозумілям проводом всіх робітників нових на рускій ниві просьвітній, о скілько ті не будуть сходити з релігійного ґрунту. Світські-ж діячі, як п. Петрицкий і другі удержать в своїй праці згуду і гармонію з оо. Василянами. Прецінь они нічим доси не спроневерились рускій справі. Противно є они там одинокою доси опорою для рускої віри і народности.

З другої сторони піднести однак мусимо, що хоба для якихсь непорозумінь міг би виступати о. Кизима проти читальні, бо ж прецінь просьвіта, добре поведена, не противорічить релігійности і моральности, а противно спомогає єї.

Кінчимо сю невеселу вістку бажаням і надією, що ся незгода, яка необачно проколалась, зникне сейчас як роса на сонці і піде геть від Русинів десь між дикі Ботокуди, нехай они жруть ся між собою, а всі наші інтелігентні люди згідно возьмуть ся до праці над руским народом. Апелюємо до патріотизму п. Петрицкого, чоловіка розсудного і до оо. Василян, до о. Роздольского, як також п. Іванкова і всіх просьвічених Русинів, щоби они гидрі братньої незгоди відразу втерли роги, а щоби ми почувли небавом відти замість такої вісти веселі вісти про рускі школи, читальні, хори, нові церкви і нові монастирі, школи ремесел, а навіть про друкарню і яку газетку, а то все двигненє спільною і згідною працею всіх наших Русинів, без віяких якихсь партій «клерикалів» чи «радикалів».

Нехай там бразиліяня ділять ся на «паксудів» та «ікапавів», а Русини нехай будуть «єдностію сильні»!

Львів, 9. вересня 1902.

Омелли Волинський.

Пора відновити передплату!

Н О В И Н К П.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Ускіи. Івана (піст); рим.-кат. Гіяцинта. — В п'ятницю: гр.-кат. Александра; рим.-кат. Македонія.

— Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!

— Рускі виклади в зимовім півроці 1902/3 на філософичнім виділі львівського університету заповіли:

Проф. Грушевский: «Історія Унії Литви і Польщі» (2 год. тижнево). — «Вибрані питання з історії Східної Європи в XVII—XVIII в.» (2 год. тижн.) — «Історичні вправи» (1 год. тижн.).

Проф. др. Студинський: «Історія руского письменства по кінець XV в.» (2 год. тижн.). «Деклінація і конюгація в церковно-славянській мові» (2 год. тижн.). — «Літературні вправи» (1 год. тижн.).

Проф. др. Колеса: «Історія української літератури XIX в.» (2 год. тижн.). — «Історична ґраматика українсько-рускої мови» (2 год. тижн.). — «Практичні вправи з обсягу українсько-рускої мови і літератури» (1 год. тижн.). — «Семінар для українсько-рускої філології. (Читанє вибраних творів старинного і нового українсько-руского письменства і мови, оцінюванє розправ наукових), (2 год. тижн.).

На рускім лектораті ґімназіяльний професор Кокорудз заповів: Відділ I (для початкуючих). Наука правопис; письменні вправи; відміна імен, читанє (2 год. тижн.). — Відділ II (для тих, що в науці вже поступили). Про знамена рускої мови в порівнаню з польською мовою; переклади з польского на руске (2 год. тижн.).

— Хліборобські страйки. В п'ятницю минулого тижня відбула ся перед карним трибуналом в Золочеві розправа проти Ол. Маланчука, Ів. Новицкого і Федька Калиновского, селян з Гарбузова і против Володимира Домбровского, слухача філософії, також з Гарбузова. Всі они були обжалувані о злочин вимушеня з §. 98. в. к. і сиділи в слідчій в'язниці по 5 неділь. Обжалуваних боронив адв. Рожанковский. По переведеній розправі увільнив трибунал всіх обжалуваних від закиду §. 98. в. к., а заступив лише за переступ з §. 3. зак. коаліційного акад. Домбровского на 14 днів арешту, а трох селян кождого на 8 днів арешту. Прокуратор зголосив жалобу неважности і відклик, а обжалувані остали дальше в в'язниці.

З акад. Домбровским сидять в слідчій в'язниці акад. Кость Танячевич і п. Льонгин Це-

гельський, сотруднич «Діла», якого оноді увязне но в Каменці струм. в домі родичів. П. Цегельський відкликав ся від зрадженя слідчого судді до палати радних і она порішила випустити его на вільну стону. Однак держ. прокуратор зголосив відклик до вишого суду кравого у Львові, в наслідок чого, мимо некорисного стану здоровля увязненого, задержали его дальше в вязниці.

— **З Коломиї.** Надзвичайні загальні збори «Коломийського Бояна» відбудуть ся в суботу дня 13. с. м. о 8½ год. вечером в салі товариства («Нар дний Дім», 2. поверх).

— **Посольське справозданє.** Від посла А. Могильницького дістали ми отсю відозву до оголошеня: П. Т. Виборців судового повіту Рогатинського маю честь повідомити, що наміряю дня 17. с. м. (в середу) о 2. год. пополудни на обійстю гр.-кат. приходства в Рогатині зложити посольське справозданє. Хто отжеж уважає за відповідне і інтересне, зволить на се справозданє потрудитись. На случай непогоди приготовлений відповідний локаль. Опісля зголошу ся перед П. Т. Виборців повіту судового Бурштинського. — *Д-р Андроник Могильницький, соймовий посол.*

— **Тов о «Руска Захоронка» у Львові** звертає ся до всіх руских жителів Галичини, що дбають про розвій народу і піднесенє его так моральне як материяльне, бо більшість его гине майже в пеленах через недогляд або нужду. Тож просимо о ласкаву як моральну так материяльну поміч чи то в грошах, чи в одежі, білю, хотьби і проношенім а також в харчи. На що кого стати, хотьби найменший даток приймає ся в вдячностно. Як найчисленнійше прошу приступати в члены. Вкладка членська вносить річно 2 К не обмежаючи однак датків, чим хто може нас підмогати. Гроші прошу присилати на руки касирки п. К. Панькевичевої, ул. Чарнецького ч. 26; біле, одежу і харч під адресою п. Спужарска, ул. Руска ч. 1., переплетня. А також просимо звертати ся до нас о ради що-до засновуваня захоронок по містах і селах; бож захоронки мають велику вагу для нашого убогого трудячого народу. Будемо старати ся по зможі, если фонди позволять, осповувати як найбільше захоронок для дітей убогих зарібників. — *О. Лукаковска.*

— **Тов. Богослови сецесіоністи** з львівської архидієцезії, всіх 4-ох літ, мають вислати подана о прийнятє до Семинарії найдальше до 25. вересня с. р. У поданях, висланих безпосередно до ВПресв. Митроп. Ординарія у Львові, треба просити о прийнятє до духовної Семинарії у Львові і до звязу з Килром а яко залучники долучити лише свідощтво зрілости і індекс, ев. також і абсолюторно. Елекція і іспити для всіх літ зачнуть ся дня 15. вересня рано і будуть тревати еще 16. і 17. с. м. — *Боцян Осип.*

— **Кваліфікаційні іспити** для учителів і учительок до шкіл народних розпочнуть ся перед ц. к. Комісією іспитовою в Сокалі дня 19. вересня письменно, а 23. вересня устні.

— **До нашої славної молодіжи на провінції** звертає ся Виділ тов. ім. Котляревського з просьбою, аби не забували на наше товариство і з нагоди осінних весіль, забав і празників збрали між гетьми хотьби найменші датки. Не звертаємо ся безпосередно до нашої патріотичної суспільности, бо хоть і як звісна єї жертволюбність для народних цілій самооборони против посторонного гнету, годі тій суспільности памятати про все, памятати об нашим товаристві.

Тому до Тебе, славна молодіжо, звертаємо ся: Коли бавите ся весело в кружку знакомих, згадайте про наше товариство, згадайте, що всі народи-сусіди побудували величаві святині штуки, найблизші сусіди навіть нашим коштом, але нам ніхто єї не збудує — ми мусимо самі єї здвигнути і положити напсе: «Нарід сам собі». Беріть охочо тацку в руки і попросіть гостей о даток — они певно Вам не відкажуть а особливо Вам, молодята весільні, дружби і дружки.

Не забувайте на нас славне дівоцтво і парубоцтво — на наше товариство імени Котляревського. — *Виділ.*

— **На львівській університеті** в літнім півроці 1901/2 було всіх слухачів 1630 (1628; в скобках подаємо для порівняня число слухачів в попереднім, зимовім півроці). На богословскім виділі було 156 (86) слухачів, між ними 60 (50) надзвичайних; на правничім виділі 1025 (1068), між ними 15 (29) надзвичайних; на лікарскім 90 (116), між ними 5 (5) звичайних слухачок і 8 (9) надзвичайних слухачів; на філософичнім виділі 359 (359), між ними 6 (8) звичайних слухачок, 27 (118) надзв слухачів, 78 (84) надзв слухачок, 6 (10) госпітанток і 21 (17) слухачів фармацевції. Що-до народности було: Поляків 1458 (1551), Русинів 159 (68), Німців 4 (3), Болгарів 3 (3), Англичав 4 (—); на богословскім виділі, Мадяр 1 (1), Росиянин 1 (1). Після віроісповіданя було: рим.-кат. 979 (1058), гр.-кат. 183 (85), вірм.-кат. 10 (9), моисеев. ісов. 453 (471), еванг. іев. 3 (4), меноніт 1 (1), гр.-оріент. 1 (—). Цілу оплату платило 1073 (1132) слухачів, половину 191 (218), увільнених від оплати було 366 (278).

— **Спорт їзди на скороході** упадає у Львові, як се виявило ся зі слабой участі публіки в сегорічних «славянських перегонях», урядженім минулої неділі на тоді Тов. львівских циклістів. Навіть самі перегони не уряджувало згаданє товариство, яке дуже слабо вегетує, лише торговельники скороходами та самоходами на власний кошт і ризико. За те в перегонях львівські циклісти виявили велику вправу в скорім їханю і побили майже без виїмки прибувших до суперництва Чехів. Пальму першенства їзди на скороході здобув Львовянин Казимир Левицький, який в остаточнім «мачу» в Маршпером з Берна прибув скорше до мета. Відбули ся також перегони самоходів у двох бігах, в яких станули по три мотори, а між якими перший раз побідив мотор п. Лукашевича, а другий раз п. Пелецького.

— **Оповідєне:** Товариство «Руска Захоронка у Львові» задумало на загальне жаданє родичів з днем 15. вересня с. р. отворити у Львові шкільку для дітей від 3—6 літ. В тій шкільці діти бавили би ся і учили би ся, як в шкільці фребльівській, відповідно до віку і мали би відповідну опіку. Однак єю шкільку дало би ся отворити доперва тоді, коли би зголосило ся що найменше 20 дітей. Ціна установає ся 5 К місячно платних з гори. По близній інформації можна зголошувати ся у підписаної від год. 3—4. з полудня. — За виділі Тов-а «Руска Захоронка у Львові»: *О. Лукаковска, ул. Сапіги ч. 5.*

— **Іменованя.** Краєва рада шкільна іменовала заступниками учителів: Станислава Маєвського і Адама Гурского в гімназії в Дрогобичи; Аلكсандра Медницького в III. гімназії у Львові; Станислава Росового, Володислава Зденька, Сейфарта та Якова Камінського в IV. гімназії у Львові; Йосифа Цирекого в V. гімназії у Львові; Людвика Шнайдра в IV. гімназії у Львові; Антона Божежского в гімназії в Новім Санчи; Йосифа Бальчиньского в реальній школі у Львові; Едмунда Вержбицького в I. гімназії в Коломиї; Григорія Демчука в гімназії Франц Йосифа в Тернополі. — Краєва шкільна рада перенесла заступників учителів: Омелія Зарембу з V. гімназії до II. гімназії у Львові; Бронислава Старжецького з гімназії в Дрогобичи до гімназії в Самборі; Ярослава Вітошиньского з академічної гімназії у Львові до II. гімназії в Перемишлі; Антона Хомика з гімназії в Бережанах до гімназії Франц Йосифа в Тернополі.

— **Наука хорального співу.** Від п. Петра Дідича, урарителя церковного хору в Бережанах одержуємо отсе псьємо з просьбою его замістити: В відповідь П. Т. запитуєм мене в справі отвореня курсу науки хорального співу (подібно як пок. о. Вітошиньский уряджував в Денисові) оголошую сим, що отвиряю 3-місячний курс науки співу хорального в Бережанах з днем 1. жовтня с. р. Условины є такі: за науку за цілий час 60 К. Мешканє і харч не винесе більше, як 66 К за цілий час. Зголошувати ся можна до 30. н. с. вересня 1902.

— **Розрухи в Хорватії** вповні ще не притихли. З Загребя доносять, що минулої ночі прийшло до кровавої бійки на ножі між робітниками сербскими а хорватскими в місцерости Нове Сельо, причім тяжко ранено трех Хорватів. В понеділок увязнено в Загребі віцепрезидента тамошньої торговельної палати, Контака, і адвоката тогож кондіціента, Гофера. Обох увязнено на основі судового слідства, підчас якого передше арештовані зізнали, що Контак і Гофер були членами комітету, який кермував розрухами. З 150 осіб увязнених підчас розрухів 40 передано державній прокуратурі. Значне число увязнених, що задля ран перебували в цивільнім шпиталі, перевезено до шпитала карного суду; між иншими також правника Франка. — В остатних днях увязнено багато осіб за те, що здерали з мурів оголошеня про заведенє віймкового стану.

— **Ленційна комісія** завязала ся в тов. «Січ» у Львові (Ринок 10) і поручає нашій П. Т. Публіці здібних інструкторів і корепетиторів. Інтересовані можуть зголошувати ся письменно або лично (між 12—2. год. попол.) На ліетову відповідь належить долучити марку на 10 сот.

— **Славна польска артистка** Єлена Моджеєвска приїхала разом зі своїм чоловіком гр. Хлаповским з Каліфорнії до Заколаного. З поворотом виступити в Моджеєвска в Кракові девять разів в трагедиях Шекспіра, Шілера, Словацького і др.

— **По американськи.** В курітбській «Gazet-i Polsk-iej w Brazylii» знаходимо два оголошеня, а яких перше є таке: «Д-р медицини Стефан Петрицький, мешкаючий в Курітбі, улица Treze de Maio Nr. 63, ординує щоденно від 3—5 пополудни. Для убогих бесплатно. Розмовити ся можна в польскім, рускім, німецькім і французскім язичі».

На другій стороні читаємо знов такий анонс: «У лікаря Стефана Петрицького, мешкаючого в Курітбі, ул. Treze de Maio Nr. 63, можна набути в годинах від 3—5 по полудни 1) Книжки: букварі польскі і рускі, книжки рахункові, молятваєники і популярні книжки до читаня. 2) Насієне: кукурудзу cianquantino 2) фасолю цукрову

(і голяндеку, 3) горох, цибулю голяндску ...12) всіляке насієне цвітів».

— **Ювілей Толстого.** Дня 13. с. р. минає пів столітя від хвилі, коли Лев гр. Толстой оголосив в часописи п. з. «Современникъ» першу свою працю п. з. «Історія моїх дитинячих літ». На сей день приготавлиють для Толстого величаву овацію.

Телеграми.

Відень, 10. вересня. Президент міністрів др. Кербер був вчера на аудієнції у цісаря, а завтра угорський премієр Сель здасть справу цісарєви про біжучі справи. Народи обох міністрів зачнуть ся з кінцем біжучого тижня, а їх вислід предложать монархови доперва по его повороті в маневрів.

Відень, 10. вересня. Narodni Listy довідують ся, що др. Кербер намірив в найблизшій часі скликати до Відня конференцію провідників всіх партій Чехів і Моравії та виступити там зі своїм конкретним позитивним пляном в чєско-німецькій справі.

Відень, 10. вересня. Wiener Ztg. оголосить завтра цісарський рескрипт, розвязуючий сойма Австрії долішньої і горішньої, Сольногорода, Стирії, Моравії, Шлезка і Фрзальберга, та розписанє нових виборів.

Франкфурт, 10. вересня. До Frankf. Ztg. доносять з Гаїті, що в наслідок заворушень на острові замкнено порти: Гоневен, Ст. Марк і Порт-дене.

Неаполь, 10. вересня. Гевізна, котрий в маю с. р. кинув два каміні на поїзд, яким їхав італійський король, засуджено на 80(?) місяців вязниці і 800 лірів гривни.

Берлин, 10. вересня. З Петербурга доносять берлинському Tagblatt-ови, що хотий в двірських кругах завзято тепер мовчать про поронєнє царєвої, то однак ся вістка має бути правдива. Царєва мала переходити з ідальні до сусідньої кімнати і упаса на сходах. Поронена дитина була мужєского пола і майже доспіла.

Новий Йорк, 10. вересня. Повстанє в републіці Венецуєла притихає. Президент Кастро побив повстанців недалеко місцевости Тінак-сєлю.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зарєстрованого з обмеженою порукою,

за місяць серпень 1902.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів	90.900 кор. 48 сот.
2. Фонд резервовий	10.748 " 62 "
3. Спеціальна резерва страт	1.111 " 59 "
4. Вкладки щадничі:	
а) стан на початку серпня 1,070.651 к. 92 с.	
б) вложало в серпні 93 стор. 18.685 к. 45 с.	
разом 1,089.337 к. 37 с.	
в) виняло в серпні 65 стор. 35.896 к. 73 с.	
Позістає з кінцем серпня	1,053.440 кор. 64 сот.
5. Сальдо побраних процентів	36.267 " 08 "
6. Непіднята дивідєнда за рік 1897, 1898, 1899 1900 і 1901	4.772 " 86 "
7. Кошти спору	688 " 53 "
8. На рахунку ріжних сторін	579 " 83 "
9. Кредит банковий (в Банку краєвім)	141.000 " — "
10. Зиск за р. 1901.	1.144 " 43 "
Сума 1,340.654 кор. 06 сот.	

II. Стан чинний:

1. Позички уділені на скрипти і векслі:	
а) стан на початку серпня 1,207.140 к. 81 с.	
б) уділено в серпні 23.420 к. — с.	
разом 1,230.560 к. 81 с.	
в) сплачено в серпні 13.071 к. 02 с.	

Стан з кінцем серпня . . .	1,217,489	кор.	79	сот.
2. Готівка в касі з 31. серп. 1902	5,373	"	18	"
3. Цінні папери фонду резерво-				
вого	8,587	"	—	"
4. Цінні папери інші	42,560	"	—	"
5. В щадниці поштової (обо-				
рот чековий)	5,653	"	37	"
6. В інших товар. і банках	47,164	"	07	"
7. Рахунок біж. з товар. обезп.				
»Дністер»	6,000	"	—	"
8. На рахунок ріжних сторін	12	"	45	"
9. Сальдо коштів адміністрації	7,814	"	20	"

Сума 1,340,654 кор. 06 сот.

Членів прибуло 36 з 36 уділ. убуло 5, остає з кінцем серпня 1902 всіх членів 2,286 з 2,375 декларованими уділами в сумі корон 118.75.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок уділованих з провізією на кошти адміністрації 6 1/2 %.

Львів 8. вересня 1902.

Др. Кароль Гайсіг

б. довголітний I. секундар головного шпиталю повернув і ординує в хоробах внутрішних від 3—4. щодень. Ул. Паньска ч. 6.

Дві панночки

можуть найти поміщенє в рускїм домі в дуже здоровїй частї міста; дома німецка коверсация і фортепян до ужитку. Близша відомість в редакції «РУСЛАНА».

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові. Ціна примірника на веліновім паперї вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Стішна Найславнійша програма! від 1. до 15. вересня 1902.

При співучастї військової музики 30. п. п.

- 1) Увертура.
- 2) 3 Ага—Zebra—Voga, індійські ігрища.
- 3) 9 Pircher, горішно-стирський співачки, тансери та йодлери.
- 4) Панна Czita, польська віртуозка на скрипках.
- 5) Zizi Papillon, париска ексцентрична акробатична співачка.
- 6) Mariot, творець сміху.
- 7) Орхестра (Реклямограф).
- 8) Elly del Sar to, артистка на мандоліні.
- 9) Братя Püps, наслідувачі звірячих голосів.
- 10) Братя Ham ton, ексцентричні малярі.
- 11) Сестри Klett, тирольські дуєтистки.
- 12) Miss Berley, співачка.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і свята два представлєнє. Шо «тніци High-Life представлєнє. Білєти вчаснійє можна замовляти і набути в конторї Пльона на ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Найновийший твір Л. Лопатинського „ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі співачами (з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діалогом. Ся комедия збогачує знатно галєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії унослідженім недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попрї те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика С. Горуна у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат в Картини: Верещагіна, Шевченко в домовині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Читайте! итайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоб в кожній руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найденевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золотеними вистисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опуєту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд	до Львова		зі Львова		
	посп. особ.	приходить о годині	відходить о годині	посп. особ.	
1.35	6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиска (Київ) Бродів дв. головний	
	6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	дв. Підзамче	
	7:45	з Янова	6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:40	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берліна	
	8:00	на дв. головний	2:55	до Лавочного, Хирова, Калуша	
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:00	до Янова	
	8:15	з Сокала, Рави рускої	9:15	до Янова	
	8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:50	до Белзця, Сокала, Любачова	
	10:25	з Рашова, Любачева	10:30	до Чернівців, Потутор	
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Піда.	
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57	дв. гол.	
1:23	з Янова	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята		
2:20	з Підволочиска, Копичиний на дв. Піда.	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята		
2:35	на дв. голов.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
1:45	3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
	4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5 - 30.9)	3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.	
	5:11	з Підволочиска (Київ), Бродів на дв. Піда.	3:33	до Рашева, Хирова, Любачева	
	5:35	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)			
12:15	5:40	з Чернівців, Іцкан " на дв. голов.			
	5:50	з Кракова			
	НІЧ				
	6:00	з Сокала, Белзця і Любачева	6:10	до Станиславова, Жидачева	
	8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави	
	9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни	
	9:20	з Чернівців, Букарешту		а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
	9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
	8:40	9:50	з Кракова, Відня, Берліна) Ясла, Розвадова	7:10	до Сокала і Рави рускої
		10:03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		10:02	з Підволочиска (Київ), Бродів на дв. " "	8:25	до Тернополя
		10:20	" на дв. голов.	9:00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець,
2:31	10:50	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	9:20	дв. Підзамче	
	3:14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
	3:35	" на дворець головний	10:30	до Іцкан, Чорткова	
			11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
		11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний		
		11:32	дв. Підзамче		
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора		
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.		

ЗАМІТКА: Пєра нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно європейский ріжнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їади.